

راهبردهای روسیه در مواجهه با بحران داخلی سوریه

احسان جعفری فر

اندیشه‌سکده
روابط بین‌الملل

راهبردهای روسیه در مواجهه با بحران داخلی سوریه

احسان جعفری فر، کارشناس ارشد روابط بین الملل

اندیشکده روابط بین الملل: پوتین هنگامی که در سال ۲۰۰۰ به ریاست جمهوری رسید، مهم‌ترین اولویت خود را بازبازی منافع ملی روسیه در فضایی به‌دوراز تعصبات ایدئولوژیک و در جوی عمل‌گرایانه دانست. اگرچه روسیه پس از حوادث ۱۱ سپتامبر ۲۰۰۱ سیاست همراهی را با آمریکا در پیش گرفت اما این رویکرد نیز به خاطر سیاست‌های یک‌جانبه‌گرایی امریکا به سردی گرایید. آزمون مردود سیاست روسیه در همراهی با غرب این کشور را نسبت به اهداف و سیاست‌های غرب در منطقه حساس‌تر کرد، به‌نحوی که با احتیاط بیشتر نسبت به همکاری با غرب برای دخالت یا حمله در مسائل کشورهای دیگر به بهانه‌های مختلف برخورد می‌کردند از همین رو است که از عوامل مهم در نقش‌آفرینی روسیه در سوریه رابطه روسیه و غرب هست.

با شروع بحران سوریه غرب به دنبال نفوذ و تأثیرگذاری بر روند جریان‌ات این کشور بود، این در حالی بود که روسیه با احساس خطر از نفوذ غرب در همسایگی خود سعی کرد تا با عدم همراهی با غرب ابتدا تلاش کند تا از طریق دیپلماسی، مسایل جاری در سوریه را یک بحران داخلی نشان دهد. این تلاش دیپلماتیکی برای دورنگه داشتن غرب از موضوع داخلی سوریه و بهانه‌جویی‌ها برای دخالت در این کشور بود؛ اما از آنجاکه سوریه از نظر غرب موقعیت استراتژیکی و ژئوپلیتیکی مهمی از جمله همسایگی با روسیه، وجود مخازن نفت، نزدیکی به منطقه دریای مدیترانه را در منطقه داشت، بنابراین دنبال آن بود تا بتواند به‌عنوان مختلف سوریه را در کانون توجه نگه دارد و بتواند به این ترتیب به بهانه‌های مختلف در امور آن کشور مداخله کند و آن کشور را تحت فشار خود قرار بدهد.

تلاش برای قرار دادن این کشور در کانون توجه از طریق مجامع بین‌المللی و تبلیغات رسانه‌ای صورت گرفت. در همین راستا غرب از طریق شورای امنیت خواستار اقدامات تنبیهی و اعمال تحریم‌ها و قطعنامه علیه سوریه بود که البته با واکنش روسیه به این تحریم‌ها مواجه شد و آن قطعنامه‌ها وتو شد.

اقدام دیگر غرب حمایت از سقوط حکومت بشار اسد بود که بدین منظور غرب بدنبال حمایت از گروه های مخالف حکومت بشار اسد بود که در مقابل این اقدام روسیه با حمایت از ثبات سیاسی بشار اسد واکنش نشان داد. عدم حضور روسیه در برخی نشست های موسوم به دوستان سوریه نیز خود دلیلی بر حمایت این کشور از ثبات سیاسی در سوریه بود. تلاش برای حفظ ثبات سیاسی باعث شد تا روسیه تلاش هایی برای بازگرداندن اوضاع به شرایط عادی و حل بحران میان گروه های مخالف با دولت بشار اسد کند و اعلام کرد که آمادگی برای وساطت میان جناح ها و اقدامات سیاسی -دیپلماتیک با قدرت های دیگر بر سر حل بحران سوریه را دارد. این تلاش با هدف افزایش نقش خود به عنوان یک بازیگر اصلی در حل این بحران بود و از طرفی بدین ترتیب می توانست تا افسار غرب در اقدام علیه بشار اسد را مهار کند. سرگئی لاوروف، وزیر امور خارجه روسیه در دیدای که با قدری جمیل داشت گفته بود که روسیه آماده است تا به طور همه جانبه برای برگزاری گفتگو هایی میان جناح های مختلف سوریه کمک کند تا بحران سوریه از طریق مذاکره حل و فصل شود.

بدین ترتیب روسیه ابتدا سعی می کرد تا کشورها را از دخالت در بحران سوریه دور نگه دارد ولی بعدها در تلاش بود تا خود بخشی از راه حل بحران سوریه باشد اما با توجه به شکست و بی نتیجه بودن این مرحله، روسیه با توجه به درک اهمیت و حیاتی بودن سوریه وارد نقش حمایت اقتصادی و نظامی برای سوریه شده و سعی می کند تا از طریق کمک های اقتصادی و کمک انسانی سوریه را مورد حمایت قرار بدهد به طوری که به تأمین سوخت مورد نیاز ماشین های سنگین سوریه نیز می پردازد و حتی این کشور در دور زدن تحریم های بین المللی علیه دولت سوریه یاری می رساند و نفت تحریم شده سوریه را دریافت کرده و با کمک شرکت های نفتی خود آن را در بازارهای جهانی به فروش می رساند.

به عنوان آخرین و مهمترین نقش روسیه در سوریه می توان به دخالت مستقیم و حضور نظامی بعنوان حمایت قاطعانه روسیه از سوریه برای تثبیت حکومت بشار اسد در برابر غرب و داعش اشاره کرد. در این راستا حضور ناوگان نظامی روسیه در بندر طرطوس سوریه از جمله اقداماتی است که این کشور در عرصه بحران سوریه برای مقابله با دخالت نظامی غرب در این کشور انجام داد. از طرفی پرواز جنگنده های هوایی این کشور برای بمباران مواضع داعش و مستقر کردن نیروی نظامی در لاذقیه برای پوشش هوایی ارتش سوریه در پیشروی نبرد زمینی در همین راستا قابل توجه است. دخالت مستقیم روسیه در سوریه در واقع تلاشی است تا این کشور بتواند با حضور

پررنگ و ایفای نقش کلیدی در بحران سوریه و اثرگذاری بر آن امتیازاتی را در قبال غرب و برخی کشورهای منطقه بدست آورد. نخست اینکه با افزایش نقش روسیه در سوریه، قدرت مانور این کشور در اختلافاتی که با غرب از جمله اوکراین دارد افزایش می یابد، در وهله دوم این کشور می خواهد به غرب بقبولاند که بدون حضور روسیه، راه حلی برای مسائل اساسی امنیتی در حوزه علائق و منافع این کشور به ویژه در پیرامون روسیه وجود ندارد و علاوه بر آن در وهله سوم قدرت چانه زنی روسیه در نشست های بین المللی و منطقه ای افزایش می یابد. همچنین باید توجه داشت که حمایت از رژیم بشار اسد به ایجاد توازن منطقه ای در قبال بازیگرانی چون ترکیه که بدنبال افزایش نقش خود در منطقه هستند کمک خواهد کرد.

با توجه به آنچه گفته شد می توان نقش روسیه در سوریه را از تلاش برای بین المللی نشدن این بحران و تلقی به عنوان بحران داخلی، وتوی قطعنامه ها علیه سوریه، تلاش برای وساطت و میانجیگری، حمایت اقتصادی و انسانی و در نهایت حمایت های مستقیم نظامی از رژیم بشار اسد دانست. روسیه با هرگونه اقدامی در براندازی و تغییر رژیم اسد مخالف است، چراکه نه میتواند شاهد روی کار آمدن دولت متمایل به غرب باشد و نه روی کار آمدن جریان های تندرو مذهبی را می پذیرد. این کشور هرگونه اقدامات را در خاک سوریه را با مجوز شورای امنیت و فقط در جهت مبارزه با داعش توجیه پذیر می داند.

برای تهیه محصولات به فروشگاه اندیشکده مراجعه کنید

www.irthink.com

تلفن مرکز یخش: ۰۹۱۲۵۶۴۵۴۶۳

پست الکترونیکی: irtt.ir@gmail.com

www.irthink.com

